

Sprawozdanie z laboratorium
Przetwarzanie Sygnałów i Obrazów

Ćwiczenie numer: 2

Temat: Sygnały dyskretne. Próbkowanie.

Wykonujący ćwiczenie:

- Zaborowska Magda
- Wójtowicz Patryk

Studia dzienne I stopnia

Kierunek: Informatyka

Semestr: III

Grupa zajęciowa: PS 12

Prowadzący ćwiczenie:

mgr inż. Dawid Najda

.....

OCENA

Data wykonania ćwiczenia

22.10.2021r.

.....

Data i podpis prowadzącego

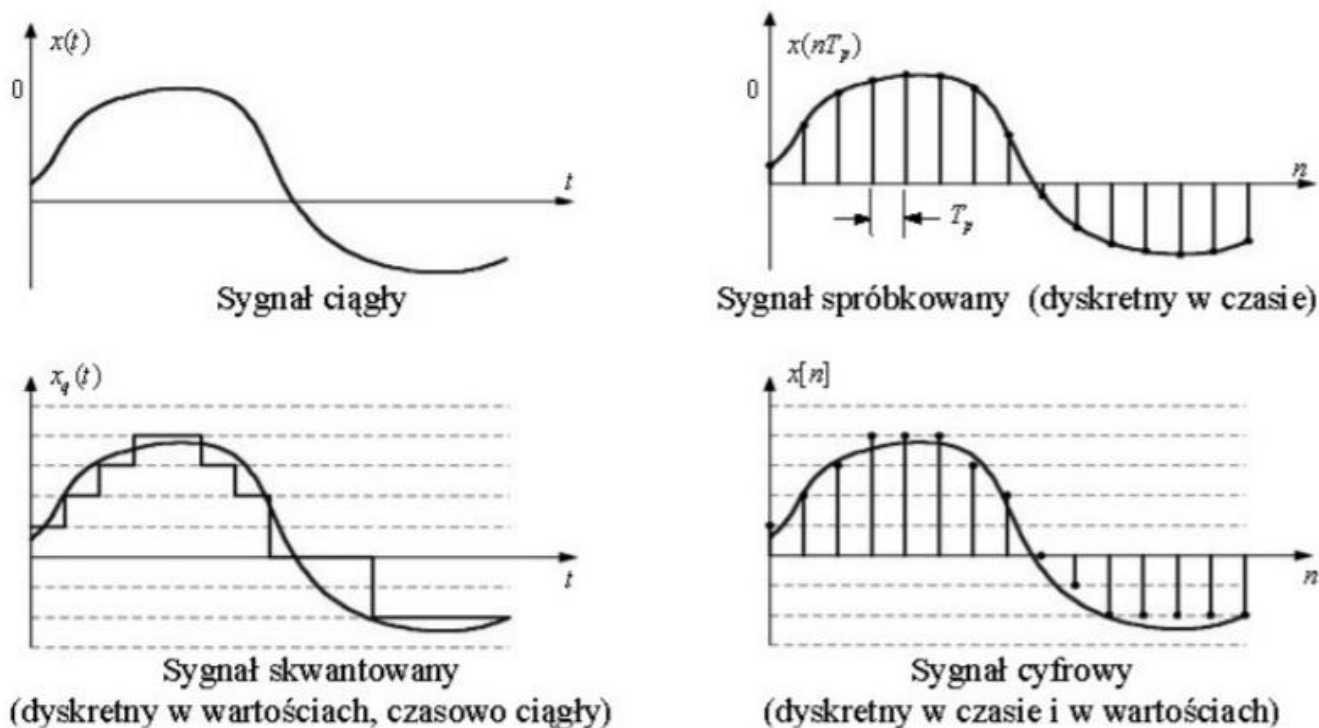
Teoria

Sygnał jest nośnikiem informacji o tym jak dowolna, mierzalna wielkość zmienia się w czasie.

Sygnał cyfrowy można określić jako ten, którego dziedziną i zbiorem wartości są wartości dyskretne. Natomiast **sygnał analogowy** ma ciągłą dziedzinę i zbiór wartości. **Sygnał dyskretny** powstaje przez próbkowanie sygnału ciągłego. Nie jest on funkcją, lecz ciągiem składającym się z próbek. W odróżnieniu od sygnału cyfrowego, próbki mogą przyjmować wartości z nieograniczonego lub ograniczonego zbioru. Aby zmienić sygnał analogowy na cyfrowy należy posłużyć się kwantyzacją. Są to przekształcenia, które zmniejszają precyzję sygnału tak, aby mogły zostać przetworzone przez jakieś urządzenie.

Twierdzenie Nyquista-Kotielnikova (twierdzenie o próbkowaniu) głosi, że jeśli sygnał ciągły S_1 poddamy próbkowaniu z częstotliwością ponad dwukrotnie większą niż częstotliwość pierwotnego sygnału, wówczas za pomocą tych próbek będzie można odwzorować sygnał S_1 . [1-3]

$$f_s > 2 \times f$$

Rysunek 1 Zamiana sygnału analogowego w cyfrowy z użyciem kwantyzacji. [4]

Zadanie 1

Treść zadania:

Wygenerować następujące sygnały dyskretne:

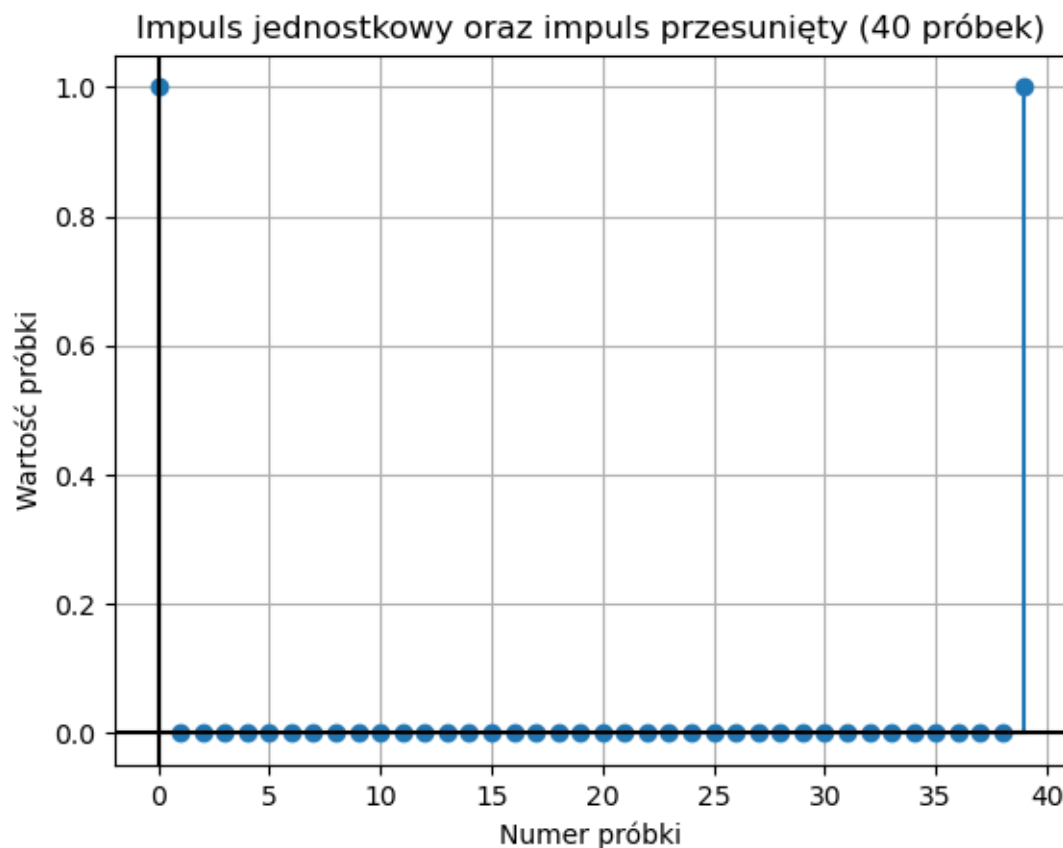
- Impuls jednostkowy oraz impuls przesunięty o 40 próbek.
- Przebiegi periodyczne (po 5 okresów, łącznie 200 próbek): sinusoidalny, piłokształtny, prostokątny. Wygenerowane sygnały przedstawić na wykresach w tym samym oknie. Wskazówka: użyć funkcji `sawtooth`, `square` z pakietu `scipy.signal`.
- Szum gaussowski (200 próbek) dla parametrów: $\mu = 0$ oraz $\sigma^2 = 0.5$. Wskazówka: użyć funkcji `random.normal` z pakietu `numpy`.

A) Realizacja w kodzie:

```
1  import numpy as np # Biblioteka numpy jako np
2  import matplotlib.pyplot as plt # Biblioteka matplotlib od python plot jako plt
3  from scipy import signal as si # Biblioteka scipy importowanie sygnału jako si
4
5  x=np.zeros(40); # Tworzy tablice o 40 wartościach z domyślnie wpisanymi zerami
6  x[0]=1 # Dla pierwszej wartości w tablicy przypisanie jedynki
7  x[39]=1 # Dla ostatniej wartości w tablicy przypisanie jedynki
8
9  plt.stem(x) # Rysuje linie pod punktami (w tym przypadku widoczne dla ostatniej wartości)
10 plt.axhline(y=0,color = "k") # Zaznacznie lini y=0 kolorem czarnym
11 plt.axvline(x=0,color = "k") # Zaznacznie lini x=0 kolorem czarnym
12 plt.grid(True,which='both') # Włączenie siatki
13 plt.title('Impuls jednostkowy oraz impuls przesunięty (40 próbek)') # Tytuł wykresu
14 plt.xlabel("Numer próbki") # Podpis osi x
15 plt.ylabel("Wartość próbki") # Podpis osi y
16 plt.show() # Wywołanie wykresu
```

Rysunek 2 Kod do zadania 1.

Wynik:

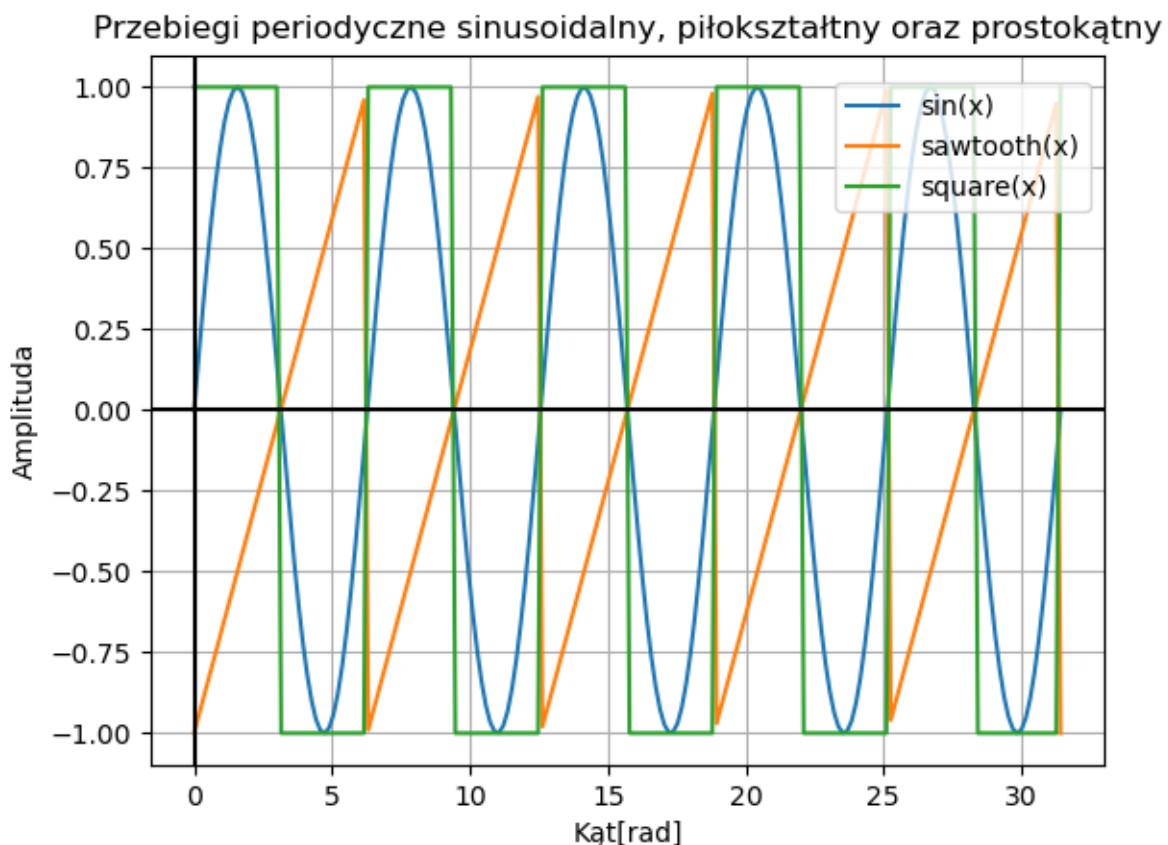
Wykres 1 Impuls jednostkowy oraz impuls przesunięty o 40 próbek.

B) Realizacja w kodzie:

```
1 import numpy as np # Biblioteka numpy jako np
2 import matplotlib.pyplot as plt # Biblioteka matplotlib od python plot jako plt
3 from scipy import signal as si # Biblioteka scipy importowanie sygnału jako si
4
5 x = np.linspace(0,5*2*np.pi,200) # Określenie dziedziny <0,10π>, 200 pomiarów w tym zakresie
6 y1 = np.sin(x) # Wzór funkcji y1 (sinusoidalny)
7 y2 = si.sawtooth(x) # Wzór funkcji y2 (piłokształtny)
8 y3 = si.square(x) # Wzór funkcji y3 (prostokątny)
9
10 plt.plot(x,y1) # Rysowanie w zakresie zmiennej x funkcji y1
11 plt.plot(x,y2) # Rysowanie w zakresie zmiennej x funkcji y2
12 plt.plot(x,y3) # Rysowanie w zakresie zmiennej x funkcji y3
13 plt.legend(['sin(x)', 'sawtooth(x)', 'square(x)'],bbox_to_anchor=(1, 0.87),loc="center right")
14 # Stworzenie legendy i ustalenie jej lokalizacji na wykresie
15 plt.axhline(y=0,color = "k") # Zaznaczenie linii y=0 kolorem czarnym
16 plt.axvline(x=0,color = "k") # Zaznaczenie linii x=0 kolorem czarnym
17 plt.grid(True,which='both') # Włączenie siatki
18 plt.title('Przebiegi periodyczne sinusoidalny, piłokształtny oraz prostokątny') # Tytuł wykresu
19 plt.xlabel("Kąt[rad]") # Podpis osi x
20 plt.ylabel("Amplituda") # Podpis osi y
21 plt.show() # Wywołanie wykresu
```

Rysunek 3 Kod do zadania 1B.

Wynik:

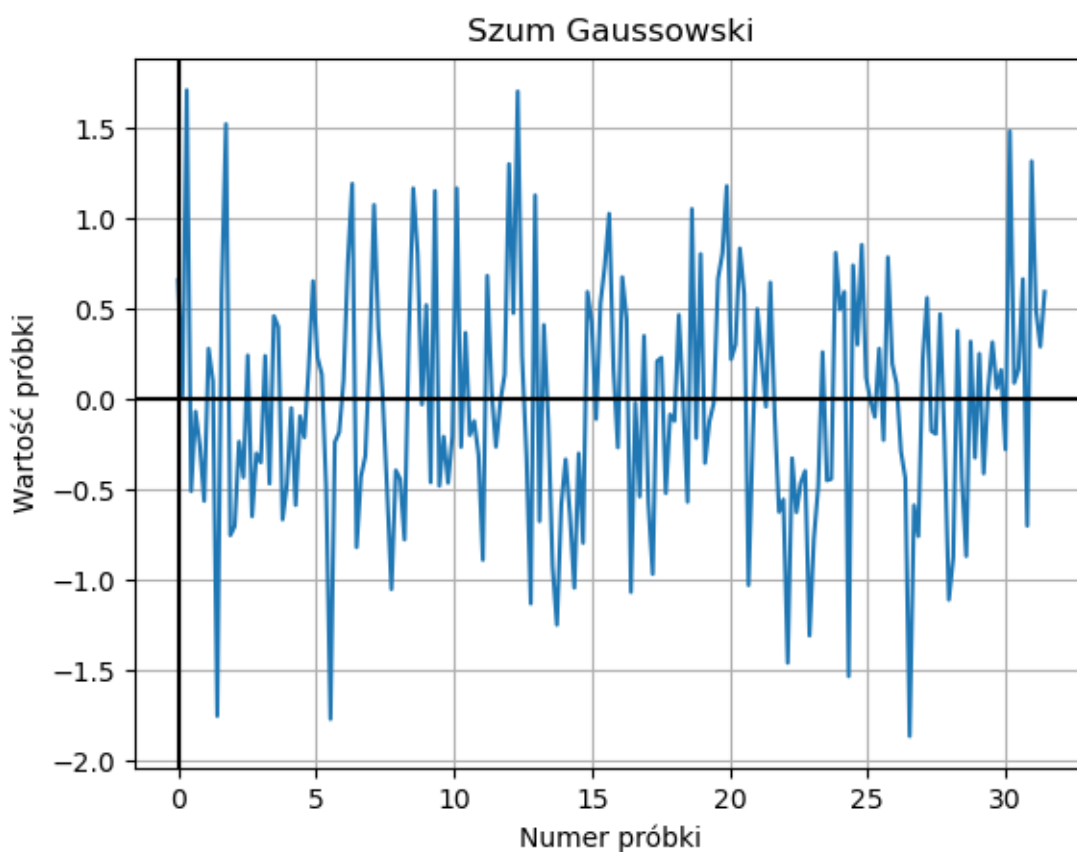
Wykres 2 Przebiegi periodyczne: sinusoidalny, piłokształtny, prostokątny.

C) Realizacja w kodzie:

```
1 import numpy as np # Biblioteka numpy jako np
2 import matplotlib.pyplot as plt # Biblioteka matplotlib od python plot jako plt
3 from scipy import signal as si # Biblioteka scipy importowanie sygnału jako si
4
5 x = np.linspace(0,5*2*np.pi,200) # Określenie dziedziny <0,10π>, 200 pomiarów w tym zakresie
6 y = np.random.normal(0,np.sqrt(0.5),size = (200)) # Wzór funkcji y
7
8 plt.plot(x,y) # Rysowanie w zakresie zmiennej x funkcji y
9 plt.axhline(y=0,color = "k") # Zaznaczenie linii y=0 kolorem czarnym
10 plt.axvline(x=0,color = "k") # Zaznaczenie linii x=0 kolorem czarnym
11 plt.grid(True,which='both') # Włączenie siatki
12 plt.title('Szum Gaussowski') # Tytuł wykresu
13 plt.xlabel("Numer próbki") # Podpis osi x
14 plt.ylabel("Wartość próbki") # Podpis osi y
15 plt.show() # Wywołanie wykresu
```

Rysunek 4 Kod do zadania 1C.

Wynik:

Wykres 3 Szum gaussowski (200 próbek) dla parametrów: $\mu = 0$ oraz $\sigma = \sqrt{0,5}$

Zadanie 2

Treść zadania:

Wygeneruj dyskretny sygnał sinusoidalny o amplitudzie A , częstotliwości f , przesunięciu fazowym φ dla częstotliwości próbkowania f_s .

a) Dla każdego ze wspomnianych parametrów sporządzić po trzy przykładowe przebiegi zmieniając odpowiednio ich wartości.

b) Przeprowadzić testy odsłuchowe.

c) Jaki wpływ na wrażenia słuchowe mają amplituda, częstotliwość i faza?

Realizacja w kodzie:

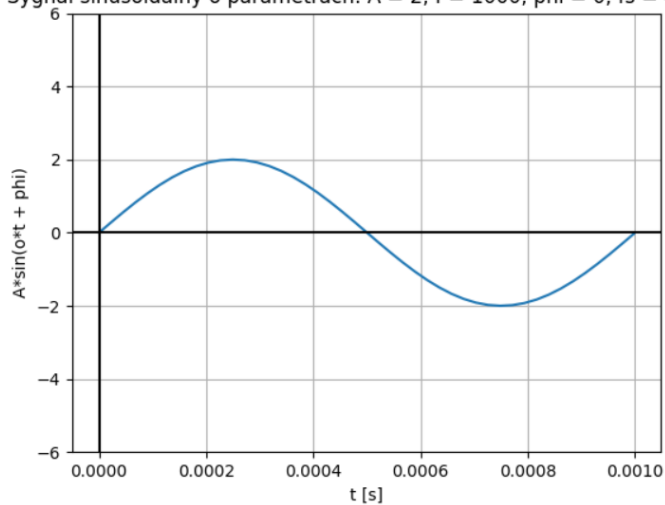
W kodzie dla poszczególnych zadań zmieniano odpowiednio wartość amplitudy, częstotliwości i przesunięcia fazowego

```
1  import numpy as np # Biblioteka numpy jako np
2  import matplotlib.pyplot as plt # Biblioteka matplotlib od python plot jako plt
3  import soundfile as sf # Biblioteka soundfile jak sf
4
5  A=1 # Wartość amplitudy
6  f=1000 # Wartość częstotliwości
7  T=1/f # wartość okresu
8  phi=0 # Wartość przesunięcia Phi
9  fs=44100 # Wartość częstotliwości próbkowania
10 Ts = 1/fs # Wartość okresu próbkowania
11 o = 2*np.pi*f # Wartość omegi
12
13 t = np.arange(0,T,Ts) #dziedzina <0 , 0.001> próbkowanie co wartość Ts
14 y=A * np.sin(o*t + phi) #Wzór funkcji sinuzoidalnej
15 plt.plot(t,y) # Rysowanie w zakresie zmiennej x funkcji y
16 plt.ylim(-6,6) #Skalowanie osi OY
17 plt.axhline(y=0,color = "k") # Zaznaczenie lini y=0 kolorem czarnym
18 plt.axvline(x=0,color = "k") # Zaznaczenie lini x=0 kolorem czarnym
19 plt.grid(True,which='both') # Włączenie siatki
20 plt.title('Sygnał sinusoidalny o parametrach: A = 1, f = 1000, phi = 0, fs = 44100') # Tytuł wykresu
21 plt.xlabel("t [s]") # Podpis osi x
22 plt.ylabel("A*sin(o*t + phi)") # Podpis osi y
23 sf.write('wynik.wav',y,fs) # Eksportowanie do pliku wav funkcji y o próbkowaniu Fs
24 plt.show() # Wywołanie wykresu
```

Rysunek 5 Kod do zadania 2.

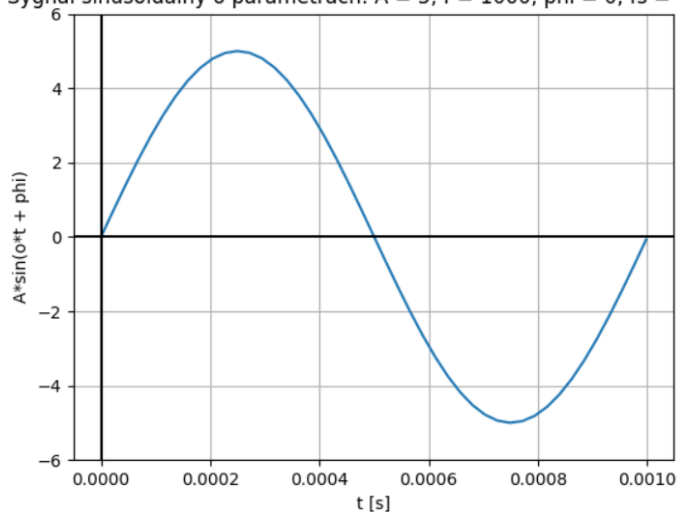
Wyniki zmian amplitudy:

Sygnał sinusoidalny o parametrach: $A = 2$, $f = 1000$, $\phi = 0$, $f_s = 44100$

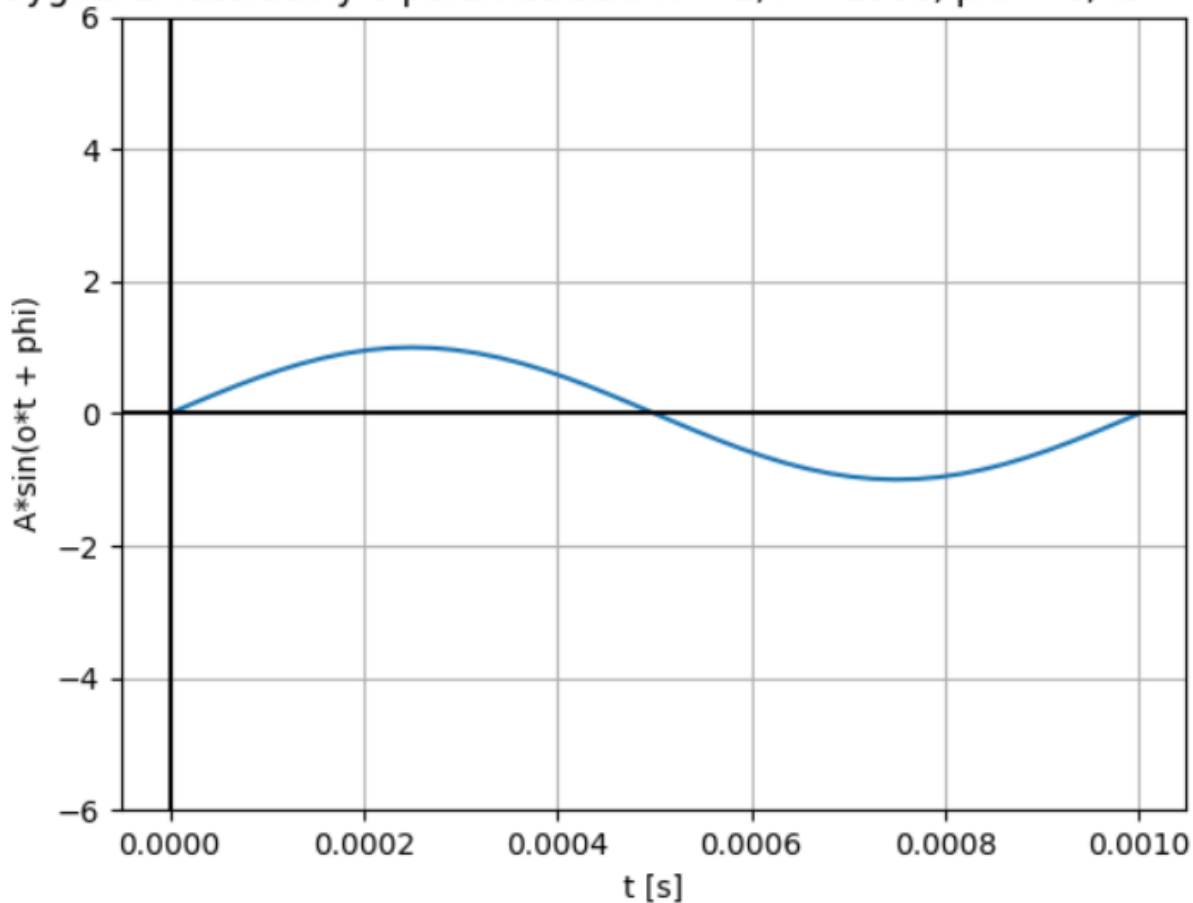
Wykres 6 Sygnał sinusoidalny o parametrach: $A = 2$, $f = 1000$, $\phi = 0$, $f_s = 44100$

Sygnał sinusoidalny o parametrach: $A = 5$, $f = 1000$, $\phi = 0$, $f_s = 44100$

Wykres 5 Sygnał sinusoidalny o parametrach: $A = 5$, $f = 1000$, $\phi = 0$, $f_s = 44100$

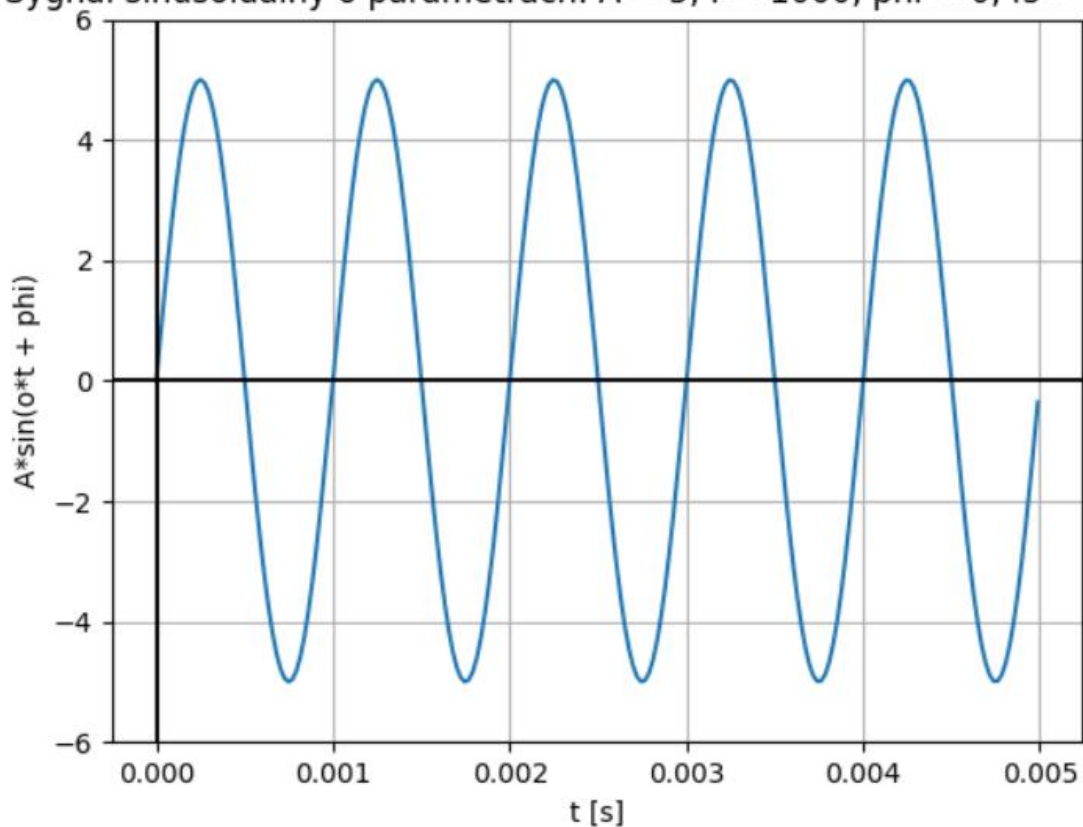
Sygnał sinusoidalny o parametrach: $A = 1$, $f = 1000$, $\phi = 0$, $f_s = 44100$

Wykres 4 Sygnał sinusoidalny o parametrach: $A = 1$, $f = 1000$, $\phi = 0$, $f_s = 44100$

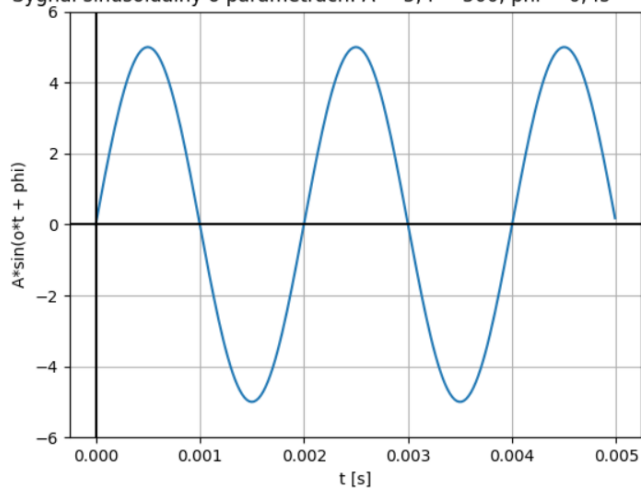
Wyniki zmian częstotliwości:

Sygnał sinusoidalny o parametrach: $A = 5$, $f = 1000$, $\phi = 0$, $f_s = 44100$

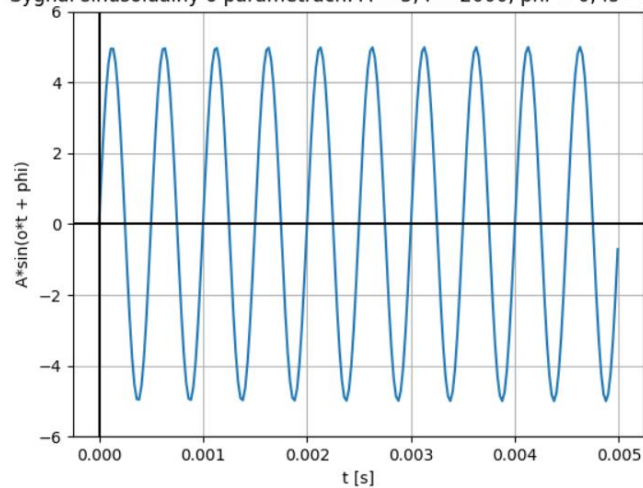
Wykres 7 Sygnał sinusoidalny o parametrach: $A = 5$, $f = 1000$, $\phi = 0$, $f_s = 44100$

Sygnał sinusoidalny o parametrach: $A = 5$, $f = 500$, $\phi = 0$, $f_s = 44100$

Wykres 8 Sygnał sinusoidalny o parametrach: $A = 5$, $f = 500$, $\phi = 0$, $f_s = 44100$

Sygnał sinusoidalny o parametrach: $A = 5$, $f = 2000$, $\phi = 0$, $f_s = 44100$

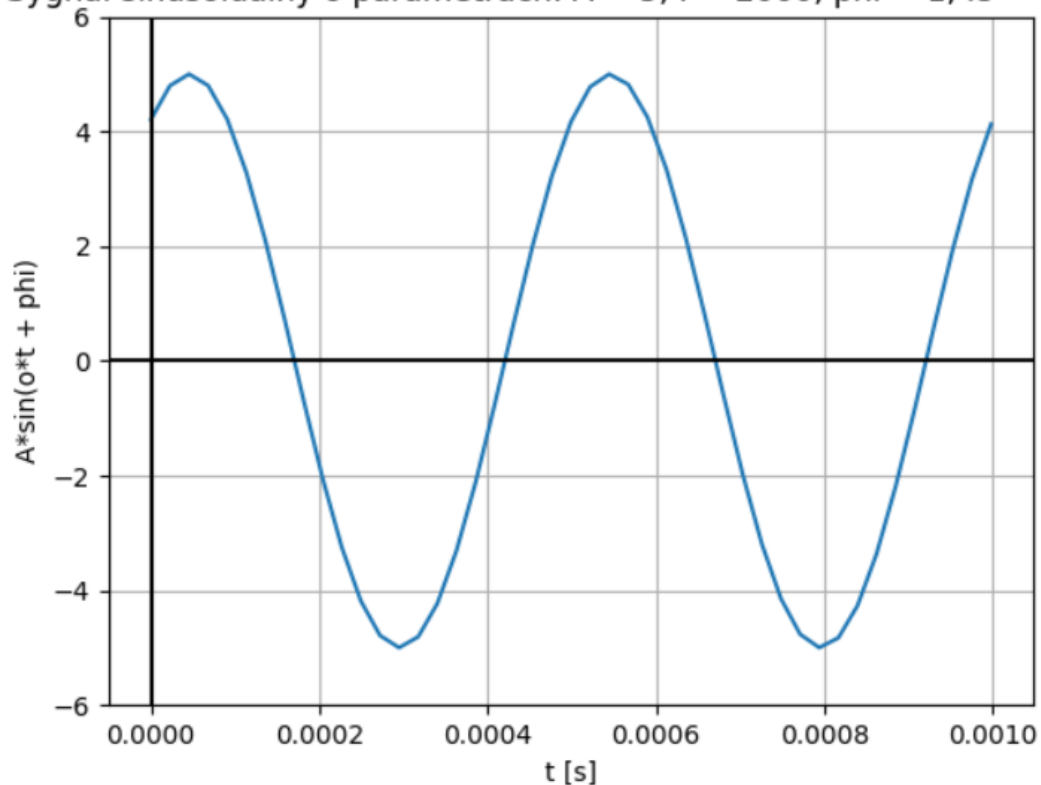

Wykres 9 Sygnał sinusoidalny o parametrach: $A = 5$, $f = 2000$, $\phi = 0$, $f_s = 44100$

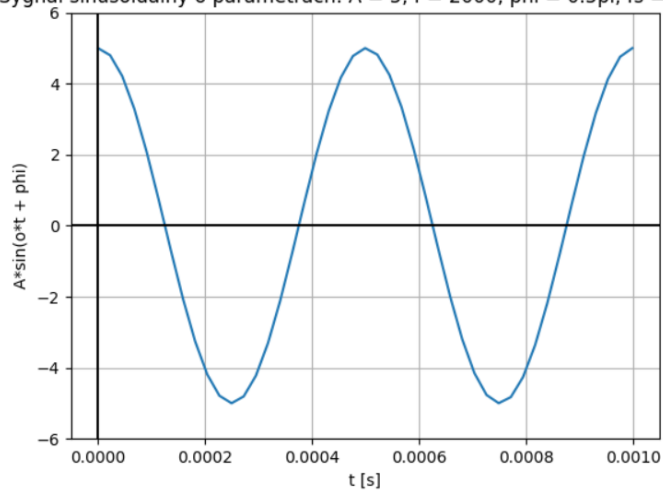
Wyniki zmian przesunięcia fazowego:

Sygnał sinusoidalny o parametrach: $A = 5$, $f = 2000$, $\phi = 1$, $f_s = 44100$

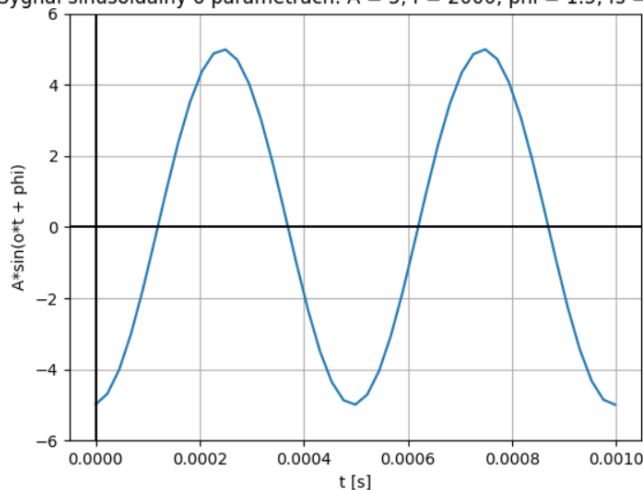
Wykres 10 Sygnał sinusoidalny o parametrach: $A = 5$, $f = 2000$, $\phi = 1$, $f_s = 44100$

Sygnał sinusoidalny o parametrach: $A = 5$, $f = 2000$, $\phi = 0.5\pi$, $f_s = 44100$

Wykres 11 Sygnał sinusoidalny o parametrach: $A = 5$, $f = 2000$, $\phi = 0.5\pi$, $f_s = 44100$

Sygnał sinusoidalny o parametrach: $A = 5$, $f = 2000$, $\phi = 1.5$, $f_s = 44100$

Wykres 9 Sygnał sinusoidalny o parametrach: $A = 5$, $f = 2000$, $\phi = 1.5$, $f_s = 44100$

Zadanie 3

Treść zadania:

Zasymulować próbkowanie sygnału sinusoidalnego o częstotliwości 1 kHz, zastosować różne wartości tempa próbkowania:

a) $f_s > 2 \times f$

b) $f_s = 2 \times f$

c) $f_s < 2 \times f$

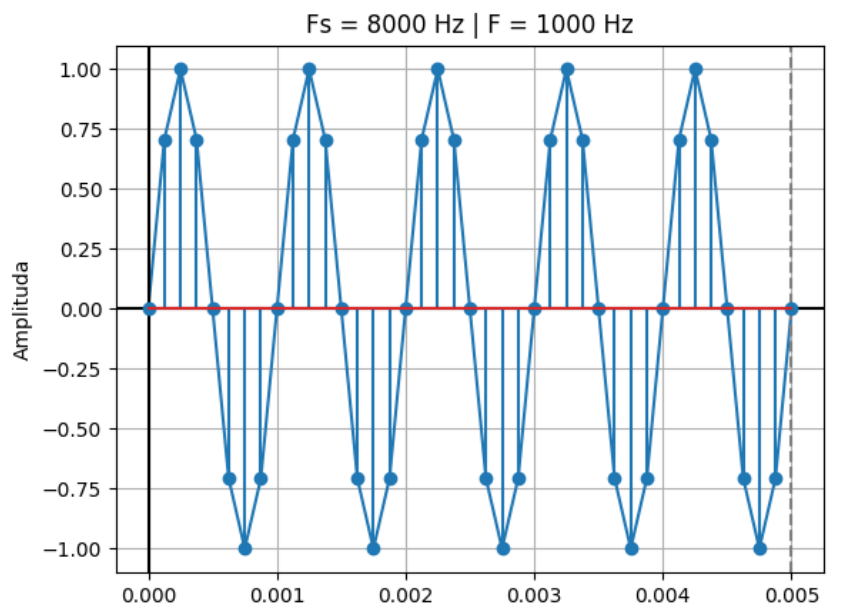
Porównać przebiegi na wykresach (stosując tę samą skalę czasu). W którym z powyższych trzech przypadków warunek Nyquista był spełniony? Zakładając ustaloną wartość f_s , jakie zakresy zmienności parametrów f oraz φ wystarczają do spróbkowania wszystkich możliwych sygnałów o zadanej amplitudzie?

A) Realizacja w kodzie:

```
1 import numpy as np # Biblioteka numpy jako np
2 import matplotlib.pyplot as plt # Biblioteka matplotlib od python plot jako plt
3
4 A = 1 # Amplituda
5 F = 1000 # Częstotliwość
6 Fs = 8000 # Częstotliwość próbkowania
7 Ts = 1/Fs # Częstotliwość próbkowania w sekundach
8 O = 2*np.pi*F # Omega
9 Phi = 0 # Przesunięcie fazowe
10 x = np.arange(0,0.0051,Ts) # Określenie dziedziny <0,0.0051>, Ts pomiarów w tym zakresie
11 y = A * np.sin(O*x + Phi) # Wzór funkcji y
12
13 plt.plot(x,y) # Rysowanie w zakresie zmiennej x funkcji y
14 plt.axhline(y=0,color = "k") # Zaznaczenie lini y=0 kolorem czarnym
15 plt.axvline(x=0,color = "k") # Zaznaczenie lini x=0 kolorem czarnym
16 plt.axvline(x=0.005,color = "grey",linestyle = "--") # Zaznaczenie lini x=0.005 kolorem szarym linią przerywaną
17 plt.grid(True,which='both') # Włączenie siatki
18 plt.stem(x,y,'-',use_line_collection="true") # Włączenie lini punktów wykresu
19 plt.title('Fs = 8000 Hz | F = 1000 Hz') # Tytuł wykresu
20 plt.xlabel("Czas [s]") # Podpis osi x
21 plt.ylabel("Amplituda") # Podpis osi y
22 plt.show() # Wywołanie wykresu
```

Rysunek 6 Kod do zadania 3A.

Wynik:

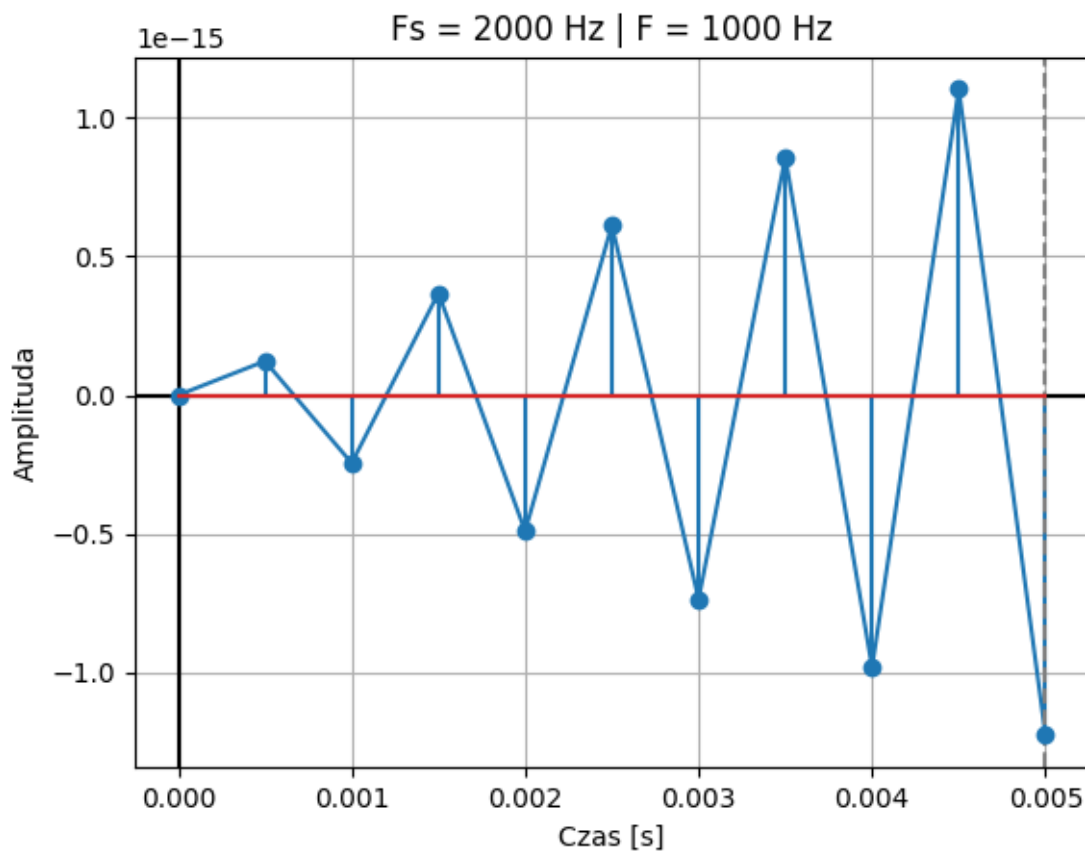
Wykres 12 Próbkowanie sygnału sinusoidalnego o częstotliwości 1 kHz, $f_s > 2 \times f$.

B) Realizacja w kodzie:

```
1 import numpy as np # Biblioteka numpy jako np
2 import matplotlib.pyplot as plt # Biblioteka matplotlib od python plot jako plt
3
4 A = 1 # Amplituda
5 F = 1000 # Częstotliwość
6 Fs = 2000 # Częstotliwość próbkowania
7 Ts = 1/Fs # Częstotliwość próbkowania w sekundach
8 O = 2*np.pi*F # Omega
9 Phi = 0 # Przesunięcie fazowe
10 x = np.arange(0,0.0051,Ts) # Określenie dziedziny <0,0.0051>, Ts pomiarów w tym zakresie
11 y = A * np.sin(O*x + Phi) # Wzór funkcji y
12
13 plt.plot(x,y) # Rysowanie w zakresie zmiennej x funkcji y
14 plt.axhline(y=0,color = "k") # Zaznaczenie linii y=0 kolorem czarnym
15 plt.axvline(x=0,color = "k") # Zaznaczenie linii x=0 kolorem czarnym
16 plt.axvline(x=0.005,color = "grey",linestyle = "--") # Zaznaczenie linii x=0.005 kolorem szarym linią przerywaną
17 plt.grid(True,which='both') # Włączenie siatki
18 plt.stem(x,y,'-',use_line_collection="true") # Włączenie linii punktów wykresu
19 plt.title('Fs = 2000 Hz | F = 1000 Hz') # Tytuł wykresu
20 plt.xlabel("Czas [s]") # Podpis osi x
21 plt.ylabel("Amplituda") # Podpis osi y
22 plt.show() # Wywołanie wykresu
```

Rysunek 7 Kod do zadania 3B

Wynik:

Wykres 13 Próbkowanie sygnału sinusoidalnego o częstotliwości 1 kHz, $f_s = 2 \times f$.

C) Realizacja w kodzie:

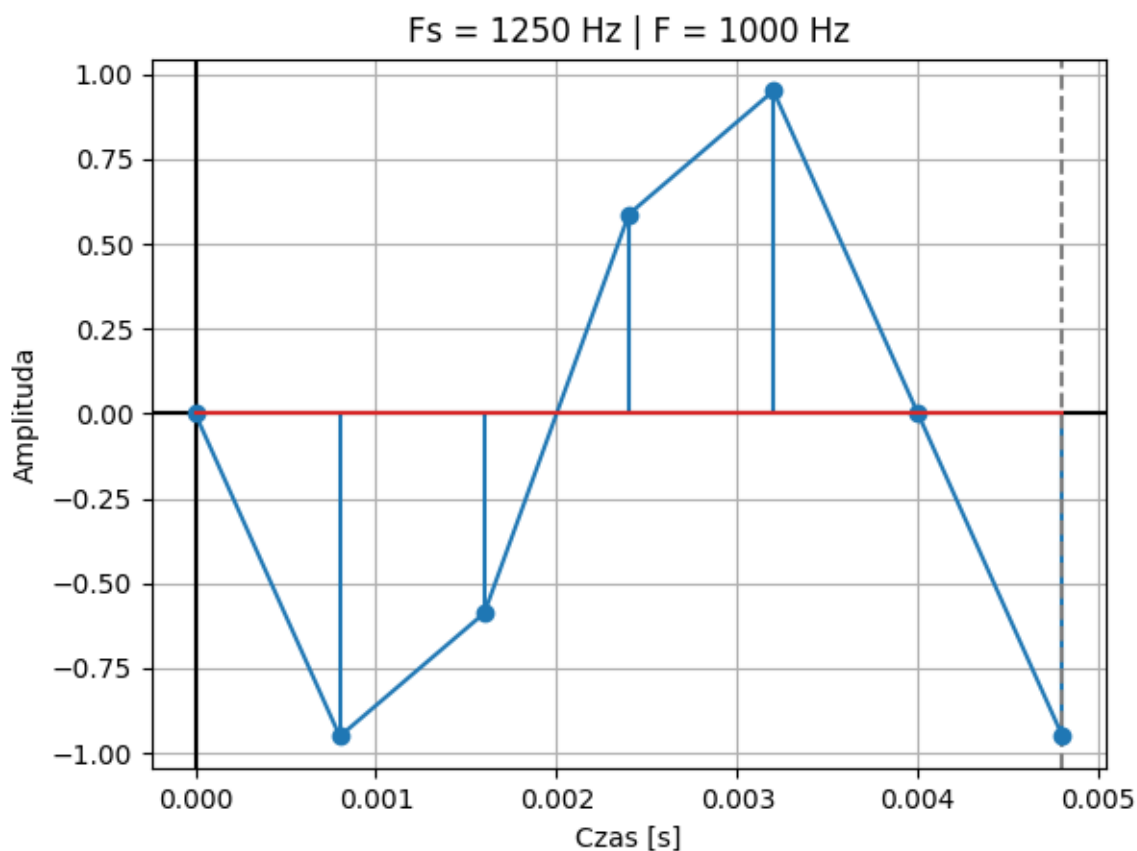
```

1 import numpy as np # Biblioteka numpy jako np
2 import matplotlib.pyplot as plt # Biblioteka matplotlib od python plot jako plt
3
4 A = 1 # Amplituda
5 F = 1000 # Częstotliwość
6 Fs = 1250 # Częstotliwość próbkowania
7 Ts = 1/Fs # Częstotliwość próbkowania w sekundach
8 O = 2*np.pi*F # Omega
9 Phi = 0 # Przesunięcie fazowe
10 x = np.arange(0,0.0051,Ts) # Określenie dziedziny <0,0.0051>, Ts pomiarów w tym zakresie
11 y = A * np.sin(O*x + Phi) # Wzór funkcji y
12
13 plt.plot(x,y) # Rysowanie w zakresie zmiennej x funkcji y
14 plt.axhline(y=0,color = "k") # Zaznaczenie lini y=0 kolorem czarnym
15 plt.axvline(x=0,color = "k") # Zaznaczenie lini x=0 kolorem czarnym
16 plt.axvline(x=0.0048,color = "grey",linestyle = "--") # Zaznaczenie lini x=0.0048 kolorem szarym linią przerywaną
17 plt.grid(True,which='both') # Włączenie siatki
18 plt.stem(x,y,'-',use_line_collection="true") # Włączenie lini punktów wykresu
19 plt.title('Fs = 1250 Hz | F = 1000 Hz') # Tytuł wykresu
20 plt.xlabel("Czas [s]") # Podpis osi x
21 plt.ylabel("Amplituda") # Podpis osi y
22 plt.show() # Wywołanie wykresu

```

Rysunek 8 Kod do zadania 3C.

Wynik:

Wykres 14 Próbkowanie sygnału sinusoidalnego o częstotliwości 1 kHz, $f_s < 2 \times f$.

Zadanie 4

Treść zadania:

Wykorzystując mikrofon oraz dowolną aplikację do rejestracji dźwięków (np. Audacity, Rejestrator Windows, etc.) zarejestrować krótką wypowiedź np. odliczanie do trzech. Zarejestrowany sygnał zapisać do pliku wav (format mono, częstotliwość próbkowania 44.1kHz). Otworzyć plik w wybranym środowisku, a następnie odwrócić w czasie kolejność zarejestrowanych próbek.

- Wykreślić oryginalnie zarejestrowany sygnał oraz sygnał odwrócony w czasie,
- Dokonać superpozycji oryginalnego sygnału mowy z sygnałem szumu gaussowskiego ($\mu = 0$, $\sigma^2 = 1$). Sporządzić wykresy czasowe sygnału oryginalnego i zakłóconego. Porównać słuchowo sygnał oryginalny z sygnałem zakłóconym.

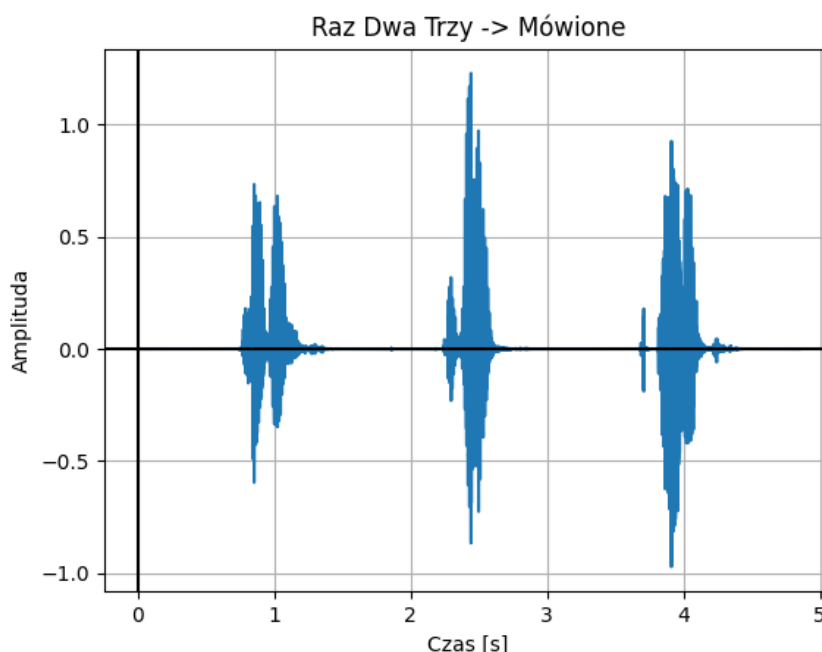
A) Realizacja w kodzie:

- Sygnał zwykły:

```
1 import numpy as np # Biblioteka numpy jako np
2 import matplotlib.pyplot as plt # Biblioteka matplotlib od python plot jako plt
3 import soundfile as sf # Biblioteka soundfile jak sf
4 import wave as w # Biblioteka wave jak w
5
6 sound = w.open("Razdwatrzy.wav") # Otwarcie pliku audio w zmiennej
7 frames_frequency = sound.getframerate()*2 # Wyliczanie częstotliwości klatek
8 record = np.frombuffer(sound.readframes(-1),dtype="int16")/2000 # Wczytanie dźwięku do zmiennej z zmiennej z plikiem audio
9 x = np.arange(0, record.size/frames_frequency, 1/frames_frequency) # Stworzenie zakresu o długości <0;record.size/frames_frequency>
10 #z badaniem próbek 1/frames_frequency
11
12 plt.plot(x,record) # Rysowanie w zakresie zmiennej x funkcji record
13 plt.axhline(y=0,color = "k") # Zaznaczenie linii y=0 kolorem czarnym
14 plt.axvline(x=0,color = "k") # Zaznaczenie linii x=0 kolorem czarnym
15 plt.grid(True,which='both') # Włączenie siatki
16 plt.title('Raz Dwa Trzy -> Mówione') # Tytuł wykresu
17 plt.xlabel("Czas [s]") # Podpis osi x
18 plt.ylabel("Amplituda") # Podpis osi y
19 plt.show() # Wywołanie wykresu
20
21 sf.write('Razdwatrzy.wav',record,frames_frequency) # Eksportowanie do pliku wav funkcji record o próbkowaniu frames_frequency
```

Rysunek 9 Kod do zadania 4A.

Wynik:

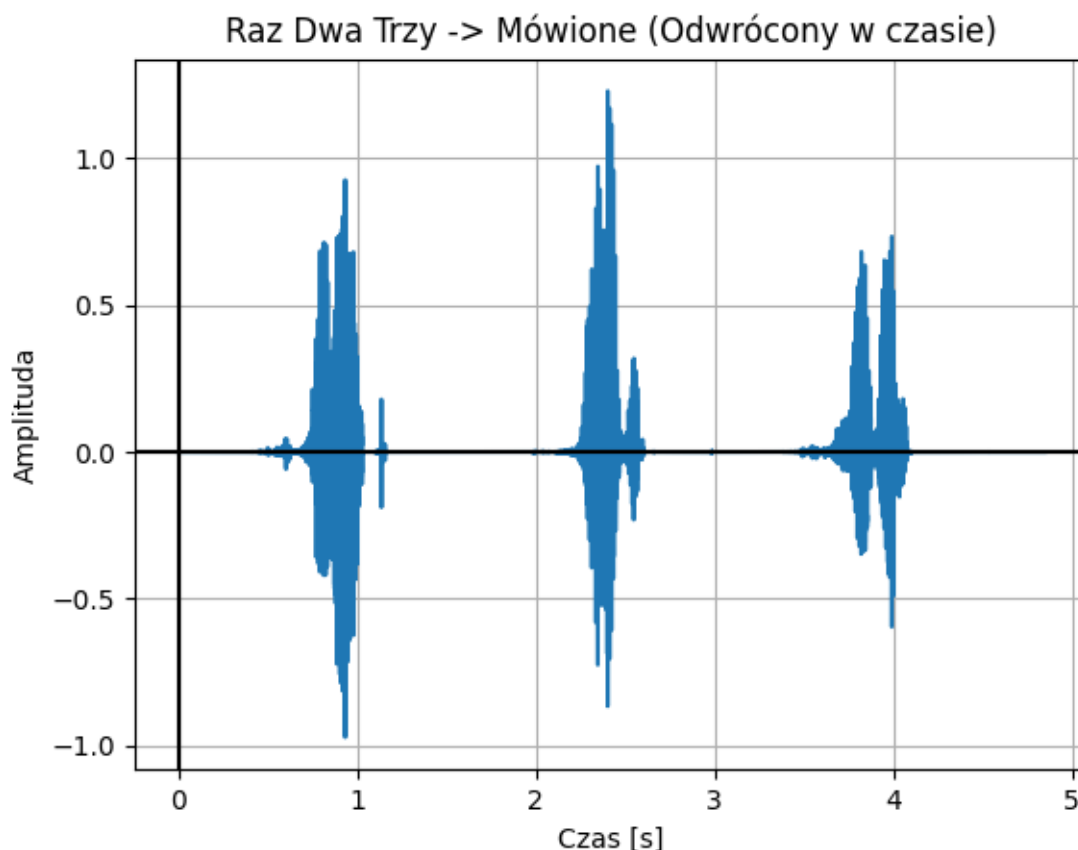
Wykres 15 Sygnał zarejestrowany (mówione "raz dwa trzy").

- Sygnał odwrócony:

```
1 import numpy as np # Biblioteka numpy jako np
2 import matplotlib.pyplot as plt # Biblioteka matplotlib od python plot jako plt
3 import soundfile as sf # Biblioteka soundfile jak sf
4 import wave as w # Biblioteka wave jak w
5
6 sound = w.open("Razdwatrzy.wav") # Otwarcie pliku audio w zmiennej
7 frames_frequency = sound.getframerate()*2 # Wyliczanie częstotliwości klatek
8 record = np.frombuffer(sound.readframes(-1),dtype="int16")/2000 # Wczytanie dźwięku do zmiennej z zmiennej z plikiem audio
9 record = np.flip(record) # Odwrócenie nagrania
10 x = np.arange(0, record.size/frames_frequency, 1/frames_frequency) # Stworzenie zakresu o długości <0;record.size/frames_frequency>
11 #z badaniem próbek 1/frames_frequency
12
13 plt.plot(x,record) # Rysowanie w zakresie zmiennej x funkcji record
14 plt.axhline(y=0,color = "k") # Zaznaczenie linii y=0 kolorem czarnym
15 plt.axvline(x=0,color = "k") # Zaznaczenie linii x=0 kolorem czarnym
16 plt.grid(True,which='both') # Włączenie siatki
17 plt.title('Raz Dwa Trzy -> Mówione') # Tytuł wykresu
18 plt.xlabel("Czas [s]") # Podpis osi x
19 plt.ylabel("Amplituda") # Podpis osi y
20 plt.show() # Wywołanie wykresu
21
22 sf.write('Razdwatrzy - od tyłu.wav',record,frames_frequency) # Eksportowanie do pliku wav funkcji record o próbkowaniu
23 # frames_frequency
```

Rysunek 10 Kod do zadania 4A.

Wynik:

Wykres 16 Sygnał odwrócony (mówione "raz dwa trzy").

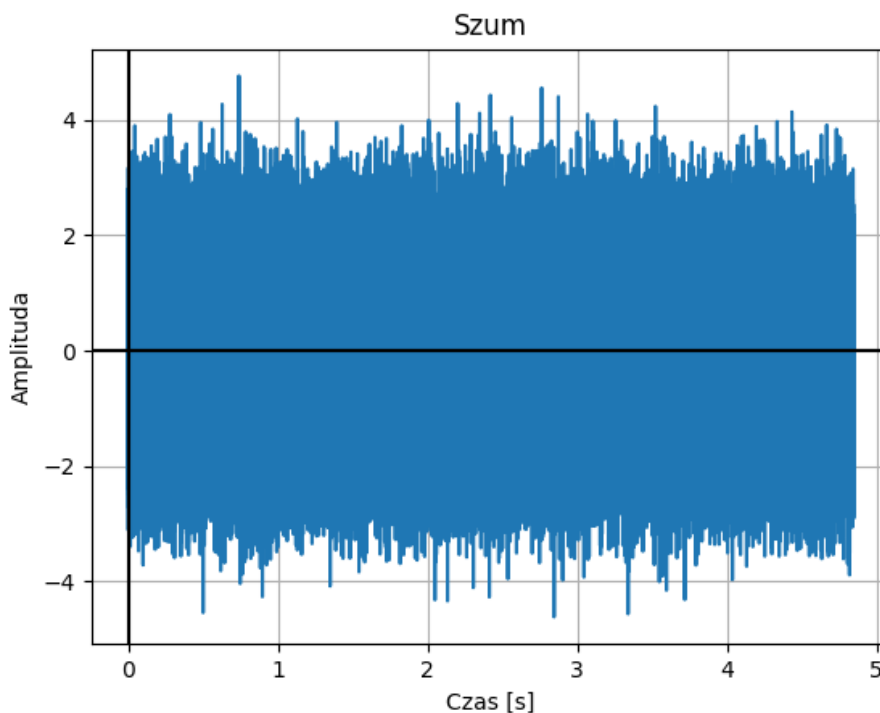
B) Realizacja w kodzie:

```
1 import numpy as np # Biblioteka numpy jako np
2 import matplotlib.pyplot as plt # Biblioteka matplotlib od python plot jako plt
3 import soundfile as sf # Biblioteka soundfile jak sf
4 import wave as w # Biblioteka wave jak w
5
6 SNR = 3 # Współczynnik sygnał-szum z treści zadania
7
8 sound = w.open("Razdwatrzy.wav") # Otwarcie pliku audio w zmiennej
9 frames_frequency = sound.getframerate()*2 # Wylczenie częstotliwości klatek
10 record = np.frombuffer(sound.readframes(-1),dtype="int16")/2000 # Wczytanie dźwięku do zmiennej z zmiennej z plikiem audio
11 x = np.arange(0, record.size/frames_frequency, 1/frames_frequency) # Stworzenie zakresu o długości <0;record.size/frames_frequency>
12 noise = np.random.normal(0,1,record.size) # Stworzenie randomowego szumu do połączenia z audio
13
14 plt.plot(x,noise) # Rysowanie w zakresie zmiennej x funkcji noise
15 plt.axhline(y=0,color = "k") # Zaznaczenie lini y=0 kolorem czarnym
16 plt.axvline(x=0,color = "k") # Zaznaczenie lini x=0 kolorem czarnym
17 plt.grid(True,which='both') # Włączenie siatki
18 plt.title('Szum') # Tytuł wykresu
19 plt.xlabel("Czas [s]") # Podpis osi x
20 plt.ylabel("Amplituda") # Podpis osi y
21 plt.show() # Wywołanie wykresu
22
23 sf.write('Razdwatrzy - szum.wav',noise,frames_frequency) # Eksportowanie do pliku wav funkcji noise o próbkowaniu frames_frequency
24 record = record + noise/(5 * SNR)
25
26 plt.plot(x,record) # Rysowanie w zakresie zmiennej x funkcji record
27 plt.axhline(y=0,color = "k") # Zaznaczenie lini y=0 kolorem czarnym
28 plt.axvline(x=0,color = "k") # Zaznaczenie lini x=0 kolorem czarnym
29 plt.grid(True,which='both') # Włączenie siatki
30 plt.title('Nagranie "Razdwatrzy" + Szum') # Tytuł wykresu
31 plt.xlabel("Czas [s]") # Podpis osi x
32 plt.ylabel("Amplituda") # Podpis osi y
33 plt.show() # Wywołanie wykresu
34
35 sf.write('Razdwatrzy - nagranie+szum.wav',record,frames_frequency) # Eksportowanie do pliku wav funkcji noise o próbkowaniu
36 # frames_frequency
```

Rysunek 11 Kod do zadania 4B.

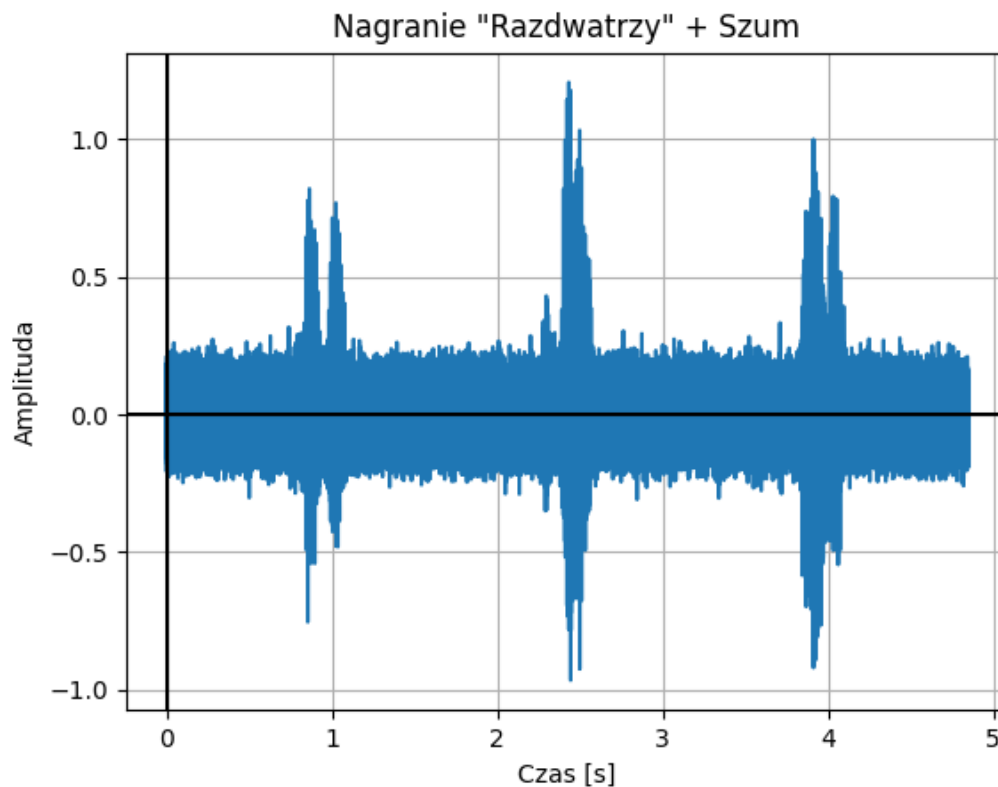
Wyniki:

- Wykres samego szumu:

Wykres 17 Sygnał szumu.

- Wykres nagrania z szumem:

Wykres 18 Sygnał szumu i nagranej mowy.

Zadanie 5(dodatkowe)

Realizacja w kodzie

```
1  from music21 import note, stream # Z biblioteki music21 importujemy note oraz stream
2
3  #Tworzenie nut do "wlaż kotek na płotek"
4  n1 = note.Note('G', quarterLength=1)
5  n2 = note.Note('E', quarterLength=1)
6  n3 = note.Note('E', quarterLength=1)
7  n4 = note.Note('F', quarterLength=1)
8  n5 = note.Note('D', quarterLength=1)
9  n6 = note.Note('D', quarterLength=1.1)
10
11  n7 = note.Note('C', quarterLength=1)
12  n8 = note.Note('E', quarterLength=1)
13  n9 = note.Note('G', quarterLength=1.1)
14
15  n10 = note.Note('C', quarterLength=1)
16  n11 = note.Note('E', quarterLength=1)
17  n12 = note.Note('G', quarterLength=1.25)
18
19  n13 = note.Note('G', quarterLength=1)
20  n14 = note.Note('E', quarterLength=1)
21  n15 = note.Note('E', quarterLength=1)
22  n16 = note.Note('F', quarterLength=1)
23  n17 = note.Note('D', quarterLength=1)
24  n18 = note.Note('D', quarterLength=1.1)
25
26  n19 = note.Note('C', quarterLength=1)
27  n20 = note.Note('E', quarterLength=1)
28  n21 = note.Note('C', quarterLength=1.1)
29
30  n22 = note.Note('C', quarterLength=1)
31  n23 = note.Note('E', quarterLength=1)
32  n24 = note.Note('C', quarterLength=1.25)
33
```


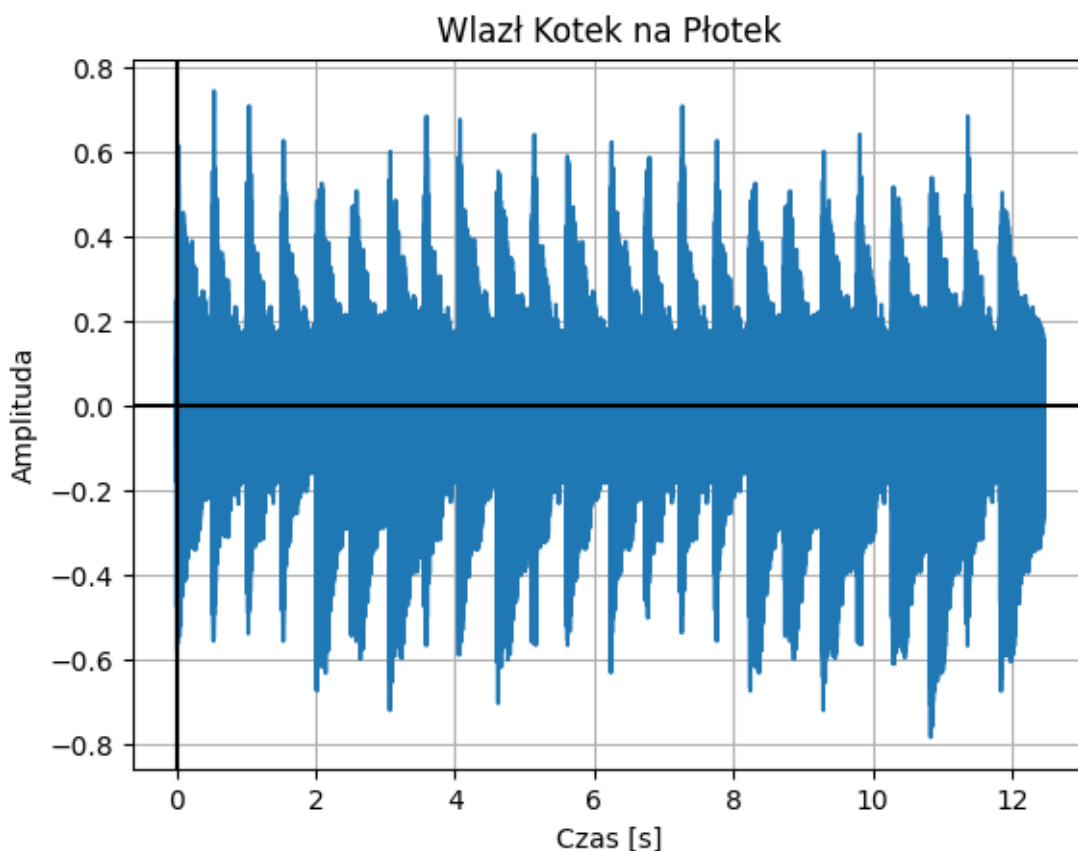
```

34 s = stream.Stream() # Rozpoczęcie sklejania nut
35 s.append([n1,n2,n3,n4,n5,n6,n7,n8,n9,n10,n11,n12,n13,n14,n15,n16,n17,n18,n19,n20,n21,n22,n23,n24])
36 # Ciąg nut razem sklejony
37
38 s.write('midi',fp='kotek') # Zapis do pliku midi
39
40 from midi2audio import FluidSynth # Z biblioteki midi2audio importuje FluidSynth
41
42 fs = FluidSynth() # Rozpoczęcie konwertera
43 fs.midi_to_audio('kotek.midi','my_melody.wav') # Konwertowanie z MIDI do WAV
44
45 import numpy as np # Biblioteka numpy jako np
46 import matplotlib.pyplot as plt # Biblioteka matplotlib od python plot jako plt
47 import soundfile as sf # Biblioteka soundfile jak sf
48 import wave as w # Biblioteka wave jak w
49
50 sound = w.open("kotek.wav") # Otwarcie pliku audio w zmiennej
51 frames_frequency = sound.getframerate()*2 # Wylczenie częstotliwości klatek
52 record = np.frombuffer(sound.readframes(-1),dtype="int16")/2000 # Wczytanie dźwięku do zmiennej z zmiennej z plikiem audio
53 x = np.arange(0, record.size/frames_frequency, 1/frames_frequency) # Stworzenie zakresu o długości <0;record.size/frames_frequency>
54
55 plt.plot(x,record) # Rysowanie w zakresie zmiennej x funkcji record
56 plt.axhline(y=0,color = "k") # Zaznaczenie lini y=0 kolorem czarnym
57 plt.axvline(x=0,color = "k") # Zaznaczenie lini x=0 kolorem czarnym
58 plt.grid(True,which='both') # Włączenie siatki
59 plt.title('Włazł Kotek na Płotek') # Tytuł wykresu
60 plt.xlabel("Czas [s]") # Podpis osi x
61 plt.ylabel("Amplituda") # Podpis osi y

```

Rysunek 12 Kod do zadania 5.

Wynik

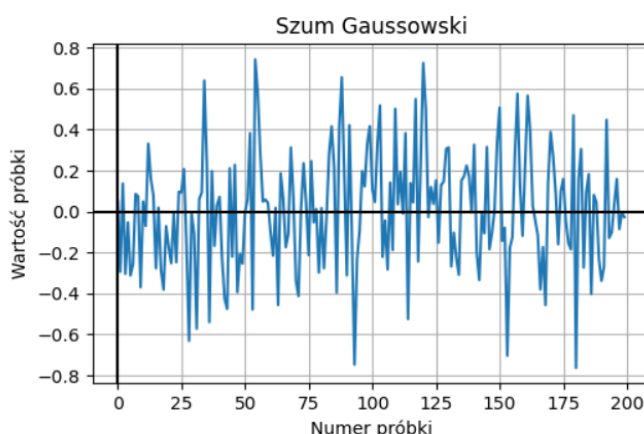

Wykres 19 Sygnał wygenerowany w zadaniu dodatkowym.

Podsumowanie i wnioski

Powyższe zadania pozwoliły bliżej przyjrzeć się pojęciom sygnału dyskretnego, próbkowania i wpływu różnych parametrów na dźwięk. W zadaniu pierwszym zauważono, że generowanie sygnału dyskretnego jest niemożliwe bez próbkowania. Wartości kolejnych próbek można zapisać w tablicy, co potwierdza teorię, iż sygnał dyskretny nie jest funkcją, lecz ciągiem. Dodatkowo zapoznano się z szumem Gaussowskim, który jest sygnałem nieokresowym. Jego częstotliwości i amplituda losowo zmieniają się w czasie. W zadaniu 2.1c zauważono, że nie trzeba definiować dziedziny funkcji generującej szum Gaussowski w zmiennej „x”. Można ją zdefiniować w trzecim parametrze funkcji `random.normal()` z pakietu NumPy, o ile nasz przedział zaczyna się od zera.

```
1 import numpy as nu;
2 import matplotlib.pyplot as plt;
3
4 u, sigma = 0, nu.sqrt(0.1)      # Deklaracja zmiennych i ich wartości
5 s = nu.random.normal(u, sigma, 200) # Wzór funkcji
6 plt.plot(s)
7 plt.axhline(y=0,color = "k")    # Zaznaczenie linii y=0 kolorem czarnym
8 plt.axvline(x=0,color = "k")    # Zaznaczenie linii x=0 kolorem czarnym
9 plt.grid(True,which='both')     # Włączenie siatki
10 plt.title('Szum Gaussowski')   # Tytuł wykresu
11 plt.xlabel("Numer próbki")     # Podpis osi x
12 plt.ylabel("Wartość próbki")   # Podpis osi y
13 plt.show()
14
15
```


Rysunek 13 Realizacja zadanie 2.1c bez definiowania dziedziny za pomocą zmiennej x.

W zadaniu drugim badano wpływ amplitudy, częstotliwości i przesunięcia fazowego na wrażenia słuchowe. Po wykonaniu kilku testów jesteśmy w stanie stwierdzić, że:

- Amplituda wpływa na natężenie dźwięku. Oznacza to, że wraz ze wzrostem amplitudy rośnie natężenie (głośność), której jednostką są decybele.
- Wraz ze wzrostem częstotliwości, rośnie wysokość dźwięku.
- Zmiana przesunięcia fazowego nie wpływa na dźwięk, natomiast przesuwa go w czasie.

W zadaniu trzecim należało zasymulować próbkowanie sygnału w różnych częstotliwościach próbkowania. Od razu zauważono jak istotny jest wybór wartości częstotliwości próbkowania. W przypadkach, gdy jest ona mniejsza lub równa dwukrotnej częstotliwości zadanego sygnału, z pozyskanych próbek nie będziemy w stanie odwzorować pierwotnego sygnału. Zadanie potwierdziło słuszność twierdzenia Nyquista-Kotelnikova. Dzięki zadaniu czwartemu zapoznano się z Python’owymi bibliotekami Wave oraz Soundfile. Okazało się, że w łatwy sposób można odwrócić dźwięk lub modyfikować go na przykład dodając do niego szum.

Zadania były inspiracją do przeprowadzenia dodatkowego testu. Jak wiadomo częstotliwości fal, słyszalnych dla człowieka, zawierają się od ok 16Hz do ok 20kHz. Napisano program generujący sygnał o amplitudzie równej 1, częstotliwości próbkowania równej 44,1kHz i stopniowo zwiększano częstotliwość sygnału. W naszym przypadku granica słyszanego dźwięku to około 18,5kHz.

```
1 import numpy as np # Biblioteka numpy jako np
2 import matplotlib.pyplot as plt # Biblioteka matplotlib od python plot jako plt
3 import soundfile as sf # Biblioteka soundfile jak sf
4
5 A = 1 # Amplituda
6 F = 18500 # Częstotliwość
7 Fs = 44100 # Częstotliwość próbkowania
8 Ts = 1/Fs # Częstotliwość próbkowania w sekundach
9 O = 2*np.pi*F # Omega
10 Phi = 0 # Przesunięcie fazowe
11 x = np.arange(0,10,Ts) # Określenie dziedziny <0,10>, Ts pomiarów w tym zakresie
12 y = A * np.sin(O*x + Phi) # Wzór funkcji y
13
14 plt.plot(x,y) # Rysowanie w zakresie zmiennej x funkcji y
15 sf.write('wynik18_5khz.wav',y,Fs) # Eksportowanie do pliku wav funkcji y o próbkowaniu Fs
```

Rysunek 14 Kod do badania granicy słyszalnego dźwięku.

Źródła lub bibliografia lub podobnie

- [1]. http://home.agh.edu.pl/~rad/wiki/images/5_Sygnaly.pdf
- [2]. <http://iele.polsl.pl/iele/dydaktyka/zasoby/materialy/ptc-uk/lekcja1.html>
- [3]. <https://pl.wikipedia.org>
- [4]. https://r.pawliczek.po.opole.pl/dydaktyka/mtr_06.pdf